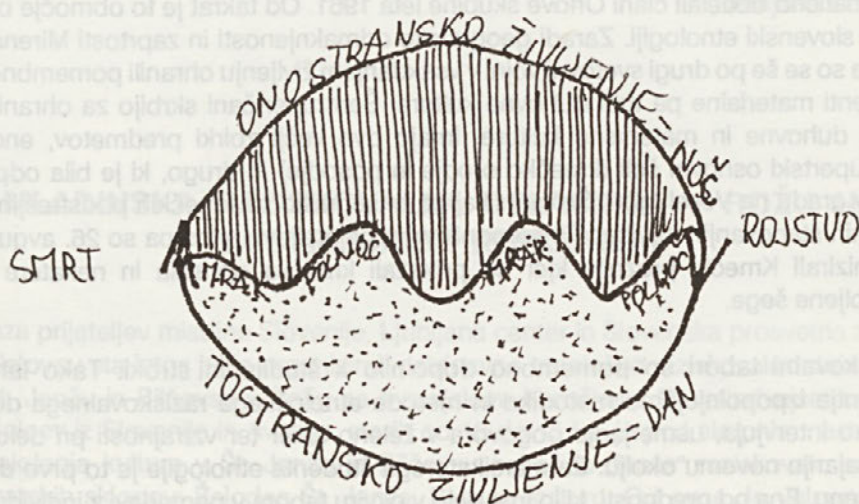

Opombe:

1. Udeleženske etnološkega tabora: Ana Duša, Tanja Rojc, Petra Schellander in Danica Reichman.
2. D. Linder, Praznoverje, str.12.
3. M. Kerševan, Religija in slovenska kultura, str.14.
4. J. G. Frazer, Zlatna Grana.
5. Fanči Šarf, Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja, 20. stoletje, Občina Gornja Radgona, str.96.
6. Miselni vzorec št.1.
7. Grafična ponazoritev kozmičnega krogotoka življenja in smrti.

Literatura:

- D. Linder, Praznoverje, Celovec 1991
ETSEO. 36. Šege, 37. Verovanje. Vprašalnice 9, Ljubljana 1978
J. G. Frazer, Zlatna grana 1, Beograd 1977
M. Kerševan, Religija in slovenska kultura, Ljubljana 1989
N. Kuret, O šegi in njeni spremenljivosti, v Pogledi na etnologijo, Ljubljana 1978

Kozmični krogotok življenja in smrti

ŠTUDENSKI RAZISKOVALNI TABOR- ŠENTRUPERT 1993

Od 9. do 23. julija 1993 je v Šentrupertu na Dolenjskem, letos že četrtič zapored, potekal raziskovalni tabor, ki pa je bil drugi etnološki študentski raziskovalni tabor. Pri organizaciji so sodelovali Center za izobraževanje in kulturo občine Trebnje, ki

je prispeval denarna sredstva za izvedbo tabora, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto in Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete.

V primerjavi z lanskim letom je bilo število udeležencev, in s tem tudi število raziskovalnih področij, manjše. Lani je teme predlagal organizator, tokrat pa smo si jih izbrali sami, po lastni presoji in interesu, ali pa nadaljevali z lanskoletnimi. Tako smo se letos ukvarjali z zdravilstvom, praznoverjem, porokami, nevestino balo, vinogradništvom in gostilnami, društvu med obema vojnama, socialno strukturo prebivalcev Šentruperta in snemanjem intervjujev z video kamero. Namen snemanja z video kamero je bil prikaz razlik med starim jedrom in novim delom kraja.

Za nekaj dni so se nam priključili tudi umetnostni zgodovinarji Zavoda za naravno in kulturno dediščino Novo mesto, ki pripravljajo umetnostno zgodovinsko topografijo trebelske fare.

Veliko etnoloških tem je še vedno neraziskanih, saj so Mirensko dolino zadnjič sistematično obdelali člani Orlove skupine leta 1961. Od takrat je to območje bela lisa v slovenski etnologiji. Zaradi geografske odmaknjenosti in zaprtosti Mirenske doline so se še po drugi svetovni vojni v vsakdanjem življenju ohranili pomembnejši elementi materialne pa tudi duhovne kulture. Šentrupertčani skrbijo za ohranitev svoje duhovne in materialne kulture. Imajo dve večji zbirki predmetov, eno v šentrupertski osnovni šoli (kmečko orodje in posodje) in drugo, ki je bila odprta lani, v gradu na Veseli gori. Še marsikaj pa bi se našlo na kmečkih podstrešjih ali mestnih stanovanjih in vikendih sorodnikov in prijateljev. Letos pa so 26. avgusta organizirali Kmečki praznik, kjer so prikazali kmečka opravila in nekatere že pozabljene šege.

Raziskovalni tabori so pomembno dopolnili k študiju in stroki. Tako lahko študentje izpopolnjujemo metodiko in metode etnološkega raziskovalnega dela: tehniko intervjuja, usmerjanje pogovora v želeno smer ter vztrajnosti pri delu in prilagajanju novemu okolju. Za marsikaterega študenta etnologije je to prvo delo na terenu. Ena od prednosti, ki jo ima delo v okviru tabora v primerjavi z individualnim terenskim delom, je, da organizator že vnaprej obvesti krajane o našem prihodu, jih seznani z načinom dela in jih hkrati povabi k sodelovanju. Prednost tega tabora je, da je bil namenjen le študentom, ne pa tudi srednješolcem. Mentorstvo je namreč lahko ovira za individualno raziskovalno delo in delo na terenu.

Terensko delo je bilo razdeljeno na zbiranje in urejanje gradiva. Metode dela, ki smo jih uporabljali na terenu pri zbiranju gradiva, so bile: narativni intervju, usmerjeni neformalni pogovor in neposredno opazovanje z udeležbo. Poleg že uveljavljene fotografije je imel pomembnejšo vlogo tudi video. Kabinetno delo pa je obsegalo urejanje zbranega gradiva (terenskih zapiskov, fotografskega materiala, župnijskih knjig - krstna in poročna knjiga, Status animarum) ter preverjanje in dopolnjevanje podatkov. Pravi utrip pa je taboru dalo skupinsko delo - izmenjava izkušenj, mnenj in pogledov na določena področja dela.

Zadnji dan smo svoje devetdnevno delo predstavili z razstavo. Razstavljene so bile fotografije, posnete v času tabora, preslikave starih fotografij, predmeti, zbrani na terenu (zelišča, orodje, laneno platno, prevleke za blazine, slike in celo stari prapor gasilskega društva), in kratki opisi dela posameznih skupin. Ogledati si je bilo mogoče desetminutni video o lanskem taboru in letošnje intervjuje s Šentrupertčani. S postavitvijo razstave smo se domačinom želeli zahvaliti za sodelovanje in jim predstaviti svoje delo, saj je bilo o rezultatih raziskovanja še prezgodaj govoriti.

Letos sva se tabora v Šentrupertu udeležili že drugič. Razlog temu je bil izredno zanimiv teren za raziskovalno delo in odprtost ter pripravljenost domačinov za sodelovanje.

Rezultati našega letošnjega in lanskoletnega dela bodo objavljeni v dvojni številki zbornika, ki bo izšel konec leta 1993.

Maruška Markovčič
Damjana Žbontar

MLADINSKA RAZISKOVALNA DELAVNICA V ROŽU NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Zveza prijateljev mladine Slovenije, Ljubljana center in Slovenska prosvetna zveza iz Celovcu sta letos julija organizirali petdnevno etnološko raziskovalno delavnico v Št. Janžu in Bilčovsu v Rožu na avstrijskem Koroškem. Devetindvajset osnovnošolcev iz Slovenije in Avstrije, starih od 13 do 15 let, je pod skupnim naslovom "Vsakdanja kultura v Št. Janžu in Bilčovsu nekoč in danes" raziskovalo sedem tematskih sklopov: Želodec Št. Janža, Bivalno kulturo, Od ovce do volnene niti, Šege ob poljskih delih, Šege in običaji ob rojstvu, Otroške igre in vzgoja otrok in Iz starih družinskih albumov. Mentorstvo posameznih skupin smo prevzele študentke etnologije, diplomirane etnologinje in učiteljice zgodovine. Za koordinacijo dela sta skrbela domačina, v Št. Janžu Ivana Weiss, v Bilčovsu pa Rupert Gasser, ki sta nam pomagala predvsem pri navezavi stikov z domačini. Strokovno pokroviteljstvo projekta pa so organizatorji poverili Etnološkemu oddelku Filozofske fakultete v Ljubljani s prof. dr. Janezom Bogatajem na čelu, ki je tudi pomagal pri pripravih.

Skupine so si delo razdelile in skupaj raziskale duhovno, materialno in socialno kulturo omenjenih krajev. V vsaki skupini so bili poleg učencev iz Slovenije tudi predstavniki slovenske manjšine, ki so osnovnošolcem iz Slovenije omogočili bivanje v njihovih družinah. Na ta način so se mladi iz Slovenije lahko še bolje seznanili z življenjem v vaseh in navezali prijateljske stike z domačini.